

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.384.2024

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją znak: K10INT3858, Pani Posłanki Urszuli Ruseckiej i Pana Posła Krzysztofa Szczuckiego „w sprawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego dotyczącego pomniejszenia świadczenia emerytalnego, gdy dana osoba skorzystała z możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę”, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

W związku z wejściem w życie od 1 stycznia 2013 r. rozwiązań wynikających z art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do resoru zabezpieczenia społecznego zaczęły napływać liczne wystąpienia osób niezadowolonych z tego rozwiązania. W szczególności dotyczyło to kobiet urodzonych w roku 1953, które przed dniem 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do tzw. wcześniejszej emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy. W 2019 r. Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z 6 marca 2019 r. (sygn. akt P 20/16) orzekł o niezgodności z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej w zakresie, w jakim dotyczy kobiet urodzonych w roku 1953, które przed dniem 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do tzw. wcześniejszej emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy.

Wykonanie wyroku, a więc odpowiednie skorygowanie mechanizmu odliczania kwot pobranych świadczeń, nastąpiło zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1222) i dotyczyło osób urodzonych w roku 1953, które przeszły na tzw. emeryturę wcześniejszą przyznaną na podstawie art. 46 w związku z art. 29 ustawy emerytalnej przed 1 stycznia 2013 r. i pobierały to świadczenie, a następnie nabyły uprawnienia do emerytury z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego.

Przyjęte rozwiązania nie spotkały się jednak z zadowoleniem osób z rocznika 1953, jak również pozostałych osób z innych roczników niż objętych skutkami wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r., które przeszły na wcześniejsze emerytury przed 1 stycznia 2013 r. Osoby te występują do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o zmianę funkcjonujących przepisów, składają petycje, m.in. do senackiej Komisji Petycji. Dotyczy to w szczególności petycji nr P11-06/23, ale też petycji nr PW11-01/23 czy nr P11-14/23.

Jest to trudne i wieloaspektowe zagadnienie, gdyż należy zwrócić uwagę, że zniesienie mechanizmu potrącania wynikającego z art. 25 ust. 1b wobec ubezpieczonych z roczników innych niż 1953, wywołałoby taki skutek, że wcześniejsi emeryci korzystaliby ze sztucznej kapitalizacji wartości emerytury powszechnej. Mimo pobierania dotychczasowego świadczenia i nieodprowadzania składek staliby się beneficjentami opóźnienia daty przejścia na emeryturę w nowym systemie. Wysokość emerytury z nowego systemu zwiększałaby się z uwagi

na parametr zewidencjonowanych i waloryzowanych składek, niepomniejszonych o wypłacone emerytury wcześniejsze, oraz zmniejszanie się parametru statystycznego okresu dalszego trwania życia. Powstałaby zatem sytuacja, w której im dłużej pobierana byłaby emerytura wcześniejsza, tym wyższa byłaby wysokość emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego.

Należy podkreślić, że system emerytalny ma charakter repartycyjny i jest zbudowany na zasadach międzypokoleniowej solidarności. Dodatkowo, Fundusz Ubezpieczeń Społecznych jest funduszem deficytowym, który corocznie wymaga wielomiliardowych dotacji z budżetu państwa, który jest gwarantem wypłacalności tego funduszu. W 2024 r. przewiduje się, że Fundusz Ubezpieczeń Społecznych będzie wymagał dotacji z budżetu państwa na poziomie ok. 72,7 mld zł.

Natomiast realizacja proponowanego rozwiązania spowodowałaby bardzo znaczny wzrost wydatków sektora finansów publicznych.

Zgodnie z szacunkami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, proponowane rozwiązanie dotyczyłoby w warunkach roku 2023 grupy ok. 200 tys. osób, w tym ponad 53 tys. osób, które nadal pobierają tzw. emeryturę wcześniejszą, gdyż nie wystąpiły z wnioskiem o emeryturę powszechną. Szacunkowe zwiększenie wydatków z tego tytułu na emerytury to kwota rzędu ponad 5 -5,5 mld zł rocznie oraz dodatkowo koszt wyrównań szacowany na prawie 10 mld zł.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dostrzega jednak wagę poruszonego w interpelacji problemu i podejmuje działania zmierzające do znalezienia optymalnego mechanizmu jego rozwiązania. Z tego powodu Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z udziałem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych podjęło analizy prawne i finansowe różnych wariantów rozwiązania problemów zgłaszanych przez świadczeniobiorców, wobec których ZUS zastosował art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, uwzględniając przedstawioną złożoność problemu, skutki społeczne i ekonomiczne, a także potrzebę wyważenia różnych wartości konstytucyjnych.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/